RETSMØDERAPPORT
i sag C-68/91 P *

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger for Retten i Første Instans

I dom afsagt af Retten i Første Instans den 13. december 1990, sag T-20/90, Moritz mod Kommissionen, Sml. II, s. 769, hedder det:

»1. Sagsøgeren var indtil udgangen af januar 1990, da han blev pensioneret, tjenestemand i lønklasse A3 ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, hvor han beklædte en stilling som kontorchef i Generaldirektorat XVIII (Lån og Investering). Sagsøgeren indgav ansøgning vedrørende en stilling i lønklasse A2 som direktør for Direktoratet for Investeringer og Långivning i det nævnte generaldirektorat (meddelelse om ledig stilling KOM/24/86).

2. I udtalelse 17/86 af 22. april 1986 fremførte Kommissionens Rådgivende Udvalg vedrørende udnævnelse i stillinger i lønklasserne A2 og A3 (herefter benævnt 'Det Rådgivende Udvalg'), der var blevet forelagt ansøgningerne fra sagsøgeren og en anden tjenestemand ved Kommissionen, den opfattelse, at ingen af ansøgerne var i besiddelse af alle de krævede kvalifikationer.

3. Under sit møde den 30. april 1986 gennemgik Kommissionen i henhold til artikel 29, stk. 1, litra a), i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt 'vedtægten') — der vedrører besættelse af ledige stillinger ved forfremmelse eller forflyttelse inden for institutionen — de to foreliggende ansøgninger og besluttede ikke at besætte den ledige stilling.

4. Kommissionen besluttede dernæst at anvende vedtægtens artikel 29, stk. 2, hvorefter ansættelsesmyndigheden ved ansættelse af tjenestemænd i lønklasserne A1 og A2 kan anvende en anden ansættelsesprocedure end den i artikel 29, stk. 1, foreskrevne.

5. Under sit møde den 27. juni 1986 fandt Det Rådgivende Udvalg, at den ansøgning i henhold til vedtægtens artikel 29, stk. 2, der var indgivet af Dieter Engel — der på daværende tidspunkt ikke var tjenestemand ved De Europæiske Fællesskaber — skulle tages i betragtning. Den 2. juli 1986 udnævnte Kommissionen Engel, der på daværende tidspunkt var canadisk statsborger, til den ledige stilling efter at have foretaget en sammenligning af de foreliggende ansøgninger. Den 14. juli 1986 gav kommissionsmedlem Matutes, der var ansvarlig for udnævnelser inden for Generaldirektorat XVIII, sagsøgeren meddelelse om denne afgørelse.

6. Ved skrivelse af 13. oktober 1986 indbragte sagsøgeren en klage, hvori han kræ-

* Processprog: tysk.

vede annullation af afgørelsen om udnævnelse af Engel til den omhandlede stilling. Kommissionen afviste klagen ved afgørelse af 7. maj 1987.«

På denne baggrund anlagde *Moritz* den 12. august 1987 sag ved Domstolen, der ved kendelse af 15. oktober 1989 i medfør af artikel 14 i Rådets afgørelse af 24. oktober 1988 om oprettelse af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans henviste sagen til Retten i Første Instans. Under sagen nedlagde sagsøgeren følgende påstande:

— Retten anordner straks fremlæggelse af bestemte dokumenter.

— Sagen antages til realitetsbehandling.

— Der gives sagsøgeren medhold.

— Afgørelsen vedrørende klagen annulleres.

— Udnævnelsen af Engel kendes ulovlig.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

— Kommissionen tilpligtes at yde erstatning for økonomisk og ikke-økonomisk skade.

Kommissionen nedlagde følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Først og fremmest afviste Retten sagsøgerens påstand om annullation af Kommissionens afgørelse af 2. juli 1986 om udnævnelse af Engel til direktør i Generaldirektorat XVIII (Lån og Investeringer) — herefter benævnt »den omstridte stilling« — samt Kommissionens afgørelse af 7. maj 1987 om afvisning af Moritz' klage over denne afgørelse (dommens præmis 13-17).

Retten bemærkede:

»15. Ifølge Domstolens faste praksis kan en tjenestemand eller tidligere tjenestemand kun anlægge sag i henhold til vedtægtens artikel 90 og 91 med påstand om annullation af en afgørelse fra ansættelsesmyndigheden vedrørende en udnævnelse, såfremt han har en personlig interesse i den anfægtede akts annullation (jf. Domstolens dom af 29.10.1975, sag 81/74-88/74, Marenco m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 1247, af 30.5.1984, sag 111/83, Picciolo mod Parlamentet, Sml. s. 2323, og af 10.3.1989, sag 126/87, Del Plato mod Kommissionen, Sml. s. 643).

16. Sagsøgeren har under retsmødet bekræftet, at han for nylig er blevet pensioneret efter at have nået aldersgrænsen på 65 år, hvilket også fremgår af akterne vedrørende

ham, der er blevet oversendt til Retten i medfør af vedtægtens artikel 26, sidste afsnit. Han kan derfor ikke længere gøre krav på udnævnelse til den omtvistede stilling, da han ikke længere er tilknyttet den institution, hvori den stilling, som blev besat ved den anfægtede afgørelse, var ledig. Følgelig har sagsøgeren ikke længere nogen legitim interesse i annullation af udnævnelsen af den ansøger, der er blevet ansat i stillingen.«

Dernæst frifandt Retten Kommissionen for sagsøgerens påstand om erstatning for den økonomiske skade, han angiveligt havde lidt på grund af den anfægtede afgørelse.

For så vidt angår den tjenstlige fejl, som efter sagsøgerens opfattelse var en følge af et fejlskøn begået af Det Rådgivende Udvalg eller et magtmisbrug fra Kommissionens side, bemærkede Retten (præmis 26, 27 og 28), at Moritz gjorde følgende gældende:

— Meddelelsen om ledig stilling svarede »nøje« til hans karrieremæssige erfaring og arbejdsområde, og det var derfor »uforståeligt«, at Det Rådgivende Udvalg kunne udtale, at han ikke var i besiddelse af »alle de krævede kvalifikationer«.

— Hans kvalifikationer var meget større end Engel's, hvorfor udnævnelsen af sidstnævnte var udtryk for enten et fejlskøn, begået af Det Administrative Udvalg, eller et magtmisbrug fra Kommissionens side; fejlskønnet skulle være en følge af, at der manglede forskellige bedømmelser af ham i hans individuelle sagsakter, og at han ikke var blevet hørt af Det Rådgivende Udvalg; magtmisbruget skulle bestå i, at man forsætligt havde favoriseret Engel under proceduren.

— Kommissionen burde derfor fremlægge bestemte dokumenter, navnlig Engel's ansøgning og personlige sagsakter, for at man kunne få oplyst, hvad generaldirektøren for Generaldirektorat XVIII havde sagt om sagsøgeren i Det Rådgivende Udvalg, med henblik på at få kendskab til begrundelsen for dette udvalgs indstilling og Kommissionens afgørelse samt endelig for at bevise, om Engel var blevet favoriseret eller ej; nægtelsen af at fremlægge disse dokumenter var ifølge sagsøgeren en tilsidesættelse af princippet om forvaltningsakters gennemskuelighed samt Kommissionens pligt til at udvise loyalitet og redelighed.

Kommissionen gjorde følgende gældende:

— Ansættelsesmyndigheden råder over et vidt skøn i forbindelse med udnævnelser, og afgørelsen kunne kun anfægtes på grund af en åbenbar vildfarelse. Sagsøgeren havde kun gjort gældende, at hans medansøger havde en ringere praktisk erfaring end han selv, og det tilkom ansættelsesmyndigheden at afgøre, om der ved udnævnelsen til en bestemt stilling skal lægges mere vægt på ansøgernes teoretiske kundskaber end på deres praktiske erfaringer.

— Det var ikke bevist, at der i det foreliggende tilfælde forelå en skønsmæssig fejl, der kunne sidestilles med en retsstridig forskelsbehandling, eller at den anfægtede udnævnelse var en følge af en negativ holdning over for sagsøgeren.

— Den udnævnte ansøger var egnet til at beklæde stillingen, og det var ikke

godtgjort, at ansættelsesmyndigheden havde gjort sig skyldig i et åbenbart fejlskøn ved bedømmelsen.

— Ansættelsesmyndigheden var ikke forpligtet til at fremlægge akter vedrørende enkelte tjenestemænd eller til at begrunde sine afgørelser om udnævnelser; påstanden om fremlæggelse af Engel's sagsakter og ansøgning, som for første gang blev fremsat i replikken, var blevet for sent fremsat.

Retten anførte dernæst, at:

»29. ... den omtvistede stilling var en stilling i lønklasse A2 (direktør). Som sagsøgte med rette har anført, råder ansættelsesmyndigheden over et vidt skøn ved sammenligning af fortjenesterne hos ansøgerne til en sådan stilling, der er forbundet med et stort ansvar, og ved vurderingen af tjenestens interesser. Rettens kontrol må derfor begrænses til det spørgsmål, om administrationen i betragtning af de synspunkter, som den har støttet sin vurdering på, har holdt sig inden for rimelige grænser ved afslutningen af en procedure, der ikke er forbundet med uregelmæssigheder, og ikke har udøvet sit skøn åbenbart fejlagtigt eller til uvedkommende formål (jf. navnlig Domstolens dom af 4.2.1987, sag 324/85, Bouteiller mod Kommissionen, Sml. s. 529, og af 15.3.1989, sag 140/87, Bevan mod Kommissionen, Sml. s. 701).

30. Det fremgår af sagen, at sagsøgeren og en anden tjenestemand efter offentliggørelsen af stillingsopslaget vedrørende den omtvistede stilling indgav ansøgning til stillingen. Inden for rammerne af proceduren i henhold til vedtægtens artikel 29, stk. 1, litra a), gennemgik Kommissionens Rådgivende Udvalg vedrørende udnævnelser i stillinger i lønklasserne A2 og A3 ansøgerens akter. Udvalget fremførte efter at have hørt generaldirektøren for Generaldirektoratet for Lån og Investering, der på grundlag af meddelelsen om ledig stilling præciserede de kvalifikationer, som krævedes af indehaveren af den stilling, der skulle besættes, den opfattelse, at ansøgerne ikke rådede over alle de krævede kvalifikationer. Efter at Kommissionen ligeledes havde gennemgået ansøgningerne, besluttede den ikke at besætte den ledige stilling og at anvende proceduren i henhold til vedtægtens artikel 29, stk. 2, for at muliggøre ansøgninger fra eksterne ansøgere. Efter fornyet høring af generaldirektøren nåede Det Rådgivende Udvalg til den opfattelse, at Engel's ansøgning skulle tages i betragtning. Efter en sammenligning af de tre foreliggende ansøgninger besluttede Kommissionen at besætte den ledige stilling på grundlag af vedtægtens artikel 29, stk. 2, ved udnævnelse af Engel.

31. Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt den procedure, som Det Rådgivende Udvalg har fulgt i det foreliggende tilfælde, var forskriftsmæssig, skal Retten udtale, at når der skal besættes højt placerede stillinger, og når ansættelsesmyndigheden har besluttet herved at anvende proceduren efter vedtægtens artikel 29, stk. 2, som giver den et meget vidt skøn, kan den omstændighed, at generaldirektør Cioffi er blevet hørt af Det Rådgivende Udvalg uden sagsøgerens tilstedeværelse, under de i denne sag foreliggende omstændigheder ikke udgøre en tilsidesættelse af princippet om retten til kontradiktion, idet det fremgår af mødereferatet fra Det Rådgivende Udvalgs møde af 22. april 1986 dels, at Cioffi på grundlag af meddelel-

sen om ledig stilling alene præciserede de kvalifikationer, som krævedes af indehaveren af stillingen, dels, at sagsøgeren intet har fremført til støtte for sit anbringende om, at generaldirektøren muligvis har fremsat ufordelagtige oplysninger om ham, der havde kunnet påvirke Det Rådgivende Udvalgs udtalelse.

32. Hvad angår den påberåbte åbenbare fejl, som ansættelsesmyndigheden skulle have begået ved at udnævne Engel, skal det understreges, at sagsøgte har fremført — uden på dette punkt at blive modsagt af sagsøgeren — at Engel har studeret økonomi og finansvidenskab ved universitetet i Montreal, har indtaget ledende stillinger i forskellige canadiske og europæiske banker og behersker fire fællesskabssprog.

33. Desuden fremgår det ikke af de fremlagte dokumenter, og sagsøgeren har ikke for Retten fremført tilstrækkeligt bevis for, at sagsøgte ved at udnævne Engel til den ledige stilling har begået et åbenbart fejlskøn, overskredet grænserne for sin kompetence eller anvendt sine beføjelser til uvedkommende formål.«

For så vidt angår den tjenstlige fejl, som efter sagsøgerens opfattelse består i en tilsidesættelse af vedtægtens artikel 27 og 28, fastslog Retten (præmis 34 og 35) følgende:

— Moritz gjorde gældende, at den udvalgte ansøger ved udnævnelsen ikke var statsborger i en medlemsstat, hvilket var i strid med vedtægtens artikel 27, sammenholdt med artikel 28.

— Kommissionen anførte heroverfor, at Engel, der oprindelig var tysk statsborger, men som havde opnået canadisk statsborgerskab, atter havde erhvervet tysk statsborgerskab inden sin tiltrædelse af tjenesten, hvilket Kommissionen selv havde krævet, og at denne omstændighed ikke vedrørte sagsøgeren personligt.

Retten bemærkede herefter:

»36. Det må fastslås, at Engel, der oprindelig var tysk statsborger, men som havde opnået canadisk statsborgerskab, atter havde erhvervet tysk statsborgerskab inden tiltrædelsen af tjenesten, således som Kommissionen havde krævet det. Herefter er udnævnelsen af Engel ikke sket under tilsidesættelse af vedtægtens artikel 27 og 28.«

For så vidt angår den tjenstlige fejl, som ifølge sagsøgeren bestod i tilsidesættelse af omsorgs- og loyalitetspligten, fastslog Retten (præmis 37 og 38) følgende:

— Sagsøgeren gjorde gældende, at Kommissionen ved at udelukke ham til fordel for en ansøger, der ikke var ansat ved Fællesskabets institutioner, og som var meget yngre end ham selv, havde tilsidesat den omsorgs- og loyalitetspligt, der påhviler den i forhold til ham og i øvrigt alle tjenestemænd.

— Kommissionen anførte, at en henvisning til omsorgspligten ikke kunne give en tjenestemand krav på forfremmelse, eftersom der ved enhver afgørelse om forfremmelse især skal tages hensyn til tjenestens interesse.

I den appellerede dom hedder det herefter:

»39. Retten bemærker hertil, at besættelsen af alle ledige stillinger i første række skal baseres på tjenestens interesse (jf. Domstolens dom af 25.11.1976, sag 123/75, Küster mod Parlamentet, Sml. s. 1701). Administrationens omsorgspligt i forhold til de ansatte er et udtryk for den balance mellem gensidige rettigheder og forpligtelser, som vedtægten har skabt i forholdet mellem EF-administrationen og de EF-ansatte. Omsorgspligten indebærer, at myndigheden ikke blot tager hensyn til tjenestens interesse, men også vedkommende tjenestemænds interesse (jf. Domstolens dom af 23.10.1986, sag 321/85, Schwiering mod Revisionsretten, Sml. s. 3199). Ved vurderingen af tjenestens interesse og de pågældende ansøgerens interesser råder ansættelsesmyndigheden over et vidt skøn, og Rettens kontrol må begrænses til spørgsmålet om, hvorvidt ansættelsesmyndigheden har overskredet grænserne for dette skøn og har udøvet det på klart fejlagtig måde.

40. Det fremgår af sagens akter, at ansættelsesmyndigheden har foretaget en objektiv sammenligning af fortjenesterne og kvalifikationerne hos ansøgerne til den ledige stilling. Den af sagsøgerne anførte omstændighed, hvorefter han er blevet vraget til fordel for en ansøger, der ikke var ansat ved Fællesskabets institutioner, og som var meget yngre end han selv, kan ikke i sig selv begrunde, at der foreligger en tilsidesættelse af omsorgs- og loyalitetspligten.«

For så vidt angår den tjenstlige fejl, som ifølge sagsøgeren bestod i den forsinkelse, som ansættelsesmyndigheden havde gjort sig skyldig i i forbindelse med udfærdigelsen af bedømmelsesrapporten, bemærkede Retten:

»41. Retten finder det herved tilstrækkeligt at konstatere — uden at det er nødvendigt at undersøge, om den af sagsøgeren påberåbte forsinkelse faktisk forelå, at det ikke fremgår af sagen, og heller ikke er blevet godtgjort af sagsøgeren, at han ville have haft en ekstra chance for at blive udnævnt til stillingen som direktør for Direktoratet for Investeringer og Långivning, såfremt akterne vedrørende ham under proceduren til besættelse af denne stilling havde indeholdt bedømmelsen for perioden 1983-1985, således som den endelig blev udfærdiget (jf. Domstolens dom af 9.2.1988, sag 1/87, Picciolo mod Kommissionen, Sml. s. 711, og af 4.2.1989, sag 346/87, Bossi mod Kommissionen, Sml. s. 303). Det fremgår af en gennemgang af denne endelige bedømmelse, således som den blev fremlagt for Retten, at den kun indeholder få ændringer i forhold til de oprindelige forslag til bedømmelse, der var blevet forelagt sagsøgeren, og at disse ændringer, der på ingen måde påvirker bedømmelsen, ikke kunne have nogen som helst betydning for sagsøgerens chance for at blive udnævnt til den pågældende stilling.

42. Det fremgår af de ovenfor anførte betragtninger, at ingen af de argumenter, hvormed sagsøgeren har søgt at godtgøre eksistensen af en tjenstlig fejl begået af Kommissionen, kan lægges til grund. Sagsøgerens påstand om erstatning for økonomisk skade kan derfor ikke tages til følge.«

Retten forkastede desuden sagsøgerens påstand om erstatning for den ikke-økonomiske skade, som han havde lidt på grund af den anfægtede afgørelse. Det hedder herom i dommen:

»43. Som sagsøgeren uimodsagt har fremført, og som det fremgår af akterne vedrørende ham, blev hans bedømmelse for perioden 1. juli 1983 — 30. juni 1985 — med hensyn til hvilken han senere ansøgte om en revideret bedømmelse — udfærdiget den 10. februar 1987. Den 31. juli 1986, dvs. efter udløbet af fristen efter artikel 6, stk. 1, i de almindelige gennemførelsesbestemmelser til vedtægtens artikel 43, i det foreliggende tilfælde den 30. november 1985, havde sagsøgerens umiddelbart overordnede foreslået ham en uændret opretholdelse for den nævnte periode af den bedømmelse, der var udfærdiget for tidsrummet 1981-1983, hvilket sagsøgeren udtrykkeligt afslog den 26. november 1986, dvs. næsten fire måneder efter modtagelsen af det nævnte forslag.

44. Kommissionen har understreget, at ved bedømmelsen af, om en sådan forsinkelse udgør en tjenstlig fejl, må det bl.a. undersøges, om forsinkelsen, endog kun delvis, beror på den pågældende tjenestemands egen adfærd. En eventuel tjenstlig fejl kan således kun udløse en erstatningspligt, hvis sagsøgeren har godtgjort, at han har lidt tab (Domstolens dom af 9.2.1988, sag 1/87, Picciolo mod Kommissionen, a.st.). Et sådant bevis har sagsøgeren imidlertid ikke ført i denne sag, og han har heller ikke kunnet godtgøre, at den ufuldstændige karakter af akterne vedrørende ham har påført ham noget som helst tab. Kommissionen har subsidiært gjort gældende, at den af sagsøgeren foretagne beregning, hvorefter han skal stilles, som om han var blevet udnævnt til direktør, indebærer en uantagelig begrænsning af Kommissionens skønsfrihed ved besættelse af ledige stillinger.

45. Retten har i sin dom af d.d. i sag T-29/89 (Moritz mod Kommissionen) henvist til, at vedtægtens artikel 43 bestemmer, at der mindst hvert andet år for hver tjenestemand skal udfærdiges en bedømmelse vedrørende hans kvalifikationer, tjenstlige indsats og adfærd. Udfærdigelsen af dette dokument er obligatorisk med hensyn til god forvaltningsskik og effektiviteten inden for Fællesskabets tjenestegrene og for at beskytte tjenestemændenes interesser. Det er således en af administrationens ufravigelige pligter at drage omsorg for, at denne bedømmelse regelmæssigt udarbejdes inden for de frister, der er fastsat i vedtægten, og at den udfærdiges forskriftsmæssigt (Domstolens dom af 18.12.1980, forenede sager 156/79 og 51/80, Gratreau mod Kommissionen, Sml. s. 3943). Administrationen må have en rimelig tid hertil, og enhver overskridelse af fristerne skal være begrundet i, at der foreligger særlige omstændigheder (Domstolens dom af 5.5.1983, sag 207/81, Ditterich mod Kommissionen, Sml. s. 1359).

46. I øvrigt påhviler der generelt, og navnlig under proceduren i forbindelse med udfærdigelse af en bedømmelse, enhver tjenestemand en troskabs- og samarbejdspligt over for den myndighed, som han henhører under (Domstolens dom af 14.12.1966, sag 3/66, Alfieri mod Parlamentet, Sml. 1965-1968, s. 317, org. ref.: Rec. s. 633). En tjenestemand kan derfor ikke klage over den forsinkede udarbejdelse af en bedømmelse, når forsinkelsen i hvert fald delvis kan tilregnes ham selv, eller når han i betydelig grad har medvirket hertil.

47. Retten skal endvidere udtale, at ifølge Domstolens faste praksis kan forsinkelse med udfærdigelsen af bedømmelser i sig selv være til skade for tjenestemanden, alene fordi det kan påvirke hans karriereforløb, at en sådan bedømmelse ikke foreligger på et tidspunkt, hvor der skal træffes beslutninger vedrørende ham (Domstolens dom af 6.2.1986, forenede sager 173/82, 157/83 og 186/84, Castille mod Kommissionen, Sml. s. 497).

48. Retten har i førstnævnte dom af d.d. endvidere konstateret, at forsinkelsen i forbindelse med bedømmelsesproceduren for perioden 1983-1985 ikke kun beror på, at sagsøgerens umiddelbart overordnede først forsinket — den 31. juli 1986 — foreslog ham, at den for perioden 1981-1983 udfærdigede bedømmelse blev opretholdt uændret for perioden 1983-1985, men også på sagsøgerens egen passivitet, idet han ventede indtil den 26. november 1986 med at besvare dette forslag. Sagsøgeren har således i væsentlig grad bidraget til den påberåbte forsinkelse.

49. Retten har endvidere fastslået, at det fremgår af den grundlæggende troskabs- og samarbejdspligt, at sagsøgeren var forpligtet til selv inden for en rimelig frist at reagere på hans umiddelbart overordnedes forslag om en uændret opretholdelse af bedømmelsen, og at han har tilsidesat denne pligt, idet han først besvarede dette forslag efter næsten fire måneder. Herefter kan den påberåbte forsinkelse ikke i denne sag anses for at have medført et ikke-økonomisk tab, skønt forsinkelsen på otte måneder, som skyldtes sagsøgerens overordnedes for sene forslag om at opretholde bedømmelsen, i sig selv ligger på grænsen af, hvad der kan anses for en rimelig frist.

50. Hvad angår de manglende bedømmelser for perioderne 1973-1975 og 1975-1977, skal Retten udtale, at sagsøgeren først har gjort dette gældende til støtte for den foreliggende erstatningspåstand, dvs. mere end ni år efter udløbet af den sidstnævnte bedømmelsesperiode. Det fremgår klart af sagens akter, at den manglende eksistens af disse bedømmelser, omfattende langt tilbageliggende perioder, ikke har påført sagsøgeren nogen som helst ikke-økonomisk skade, som han med føje kan gøre gældende under denne sag.

51. Herefter bør sagsøgte frifindes for sagsøgerens påstand om erstatning for ikke-økonomisk skade.«

Endelig bemærkede Retten med hensyn til sagsomkostningerne:

»53. Ifølge artikel 69, stk. 2, i Domstolens procesreglement, der ifølge artikel 11, stk. 3, i ovennævnte rådsafgørelse af 24. oktober 1988 finder tilsvarende anvendelse for Retten, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Ifølge procesreglementets artikel 70 bærer institutionen imidlertid selv de udgifter, de har afholdt i sager anlagt af de ansatte ved Fællesskaberne. Hver part bør derfor betale sine omkostninger.«

Som følge heraf frifandt Retten Kommissionen og bestemte tillige, at hver part skulle bære sine egne omkostninger.

II — Appellens genstand og de under sagen nedlagte påstande

Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 15. februar 1991 har Moritz, for hvem Rettens ovennævnte dom blev forkyndt den 17. december 1990, appelleret dommen.

Under appelsagen har *Moritz* nedlagt følgende påstande:

— Den af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Femte Afdeling) den 13. december 1990 i sag T/20/89 afsagte dom ophæves.

— Kommissionen dømmes i overensstemmelse med de af appellanten under sagen i Første Instans nedlagte påstande — med undtagelse af dem, der angik annullationen af Engel's udnævnelse som retsstridig.

— Subsidiært, at sagen hjemvises til Retten i Første Instans med henblik på fremlæggelse og vurdering af Engel's personlige akter, indhentelse af oplysninger om generaldirektør Cioffi's udtalelser til Det Rådgivende Udvalg, fremlæggelse og vurdering af notater, som uden at figurere i appellantens personlige sagsakter dog vedrører ham, samt af andre relevante grunde.

— Mere subsidiært, og for så vidt De Europæiske Fællesskabers Domstol skal træffe afgørelse om omkostningerne inden for rammerne af denne appel, at Kommissionen dømmes til i det mindste at bære sagens omkostninger i første instans.

Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse for appellantens påstande, herunder hans påstand vedrørende sagens omkostninger.

— Appellanten tilpligtes at betale sagens omkostninger.

I medfør af procesreglementets artikel 95, stk. 2, har Domstolen, på grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten, ved beslutning af 3. juni 1992 henvist sagen til Tredje Afdeling.

III — Sammenfatning af parternes anbringender og argumenter

1) *Moritz* har indledningsvis anført, at hans appel ikke vedrører den del af Rettens dom, der angår afvisning af hans påstand om annullation af den anfægtede afgørelse. Han har dog ønsket at bemærke, at han ved afslutningen af den skriftlige forhandling, dvs. den 21. marts 1988, stadig var tjenestemand ved Kommissionen, og at hans påstand derfor kunne tages under påkendelse. Retten burde efter hans opfattelse have statueret frifindelse eller i det mindste ved afslutningen af den mundtlige forhandling have spurgt ham, om påstanden ikke burde frafaldes.

Moritz gør endvidere gældende, at hans appel, der er iværksat inden for de frister og i de former, som er foreskrevet i procesreglementets artikel 110 ff. kan tages under påkendelse.

Hvad angår sagens realitet fremfører appellanten følgende argumenter i den orden, der er lagt til grund af Retten i præmisserne til dens dom.

a) *Kommissionens tjenstlige fejl som følge af en skønsmæssig fejl eller magtmisbrug*

I første række har appellanten gjort gældende, at Retten skulle udøve en meget kritisk kontrol med lovligheden af den af Kommissionen fulgte procedure i modsætning til, hvad der er sket ifølge præmis 29 i den appellerede dom. Dersom domsmyndigheden kun øver en begrænset kontrol med det skøn, som er anlagt af ansættelsesmyndigheden vedrørende ansøgernes fortjenester, påhviler det den ifølge sagsøgeren nøje at kontrollere den fremgangsmåde, som er fulgt af ansættelsesmyndigheden med henblik på at træffe afgørelsen.

For det andet gør appellanten gældende, at Retten har bygget på urigtige oplysninger.

Ifølge Moritz skal Domstolen sikre sig, at Rettens fastslåelse af kendsgerningerne er sket lovligt og ikke åbenbart strider mod parternes anbringender. Efter appellantens opfattelse bør det, selv om appellen ifølge de gældende bestemmelser er begrænset til at omfatte retsspørgsmål, dog være muligt for Domstolen at sanktionere åbenbare fejl begået af Retten, på samme måde som det sker ved kassations- eller revisionsdomstolene i medlemsstaterne (f.eks. Bundesgerichtshof i tilfælde af alvorlige overtrædelser af straffelovgivningen), når domstolssystemet som i det foreliggende tilfælde kun har to instanser og således ikke muliggør fornyet prøvelse af de faktiske spørgsmål i sagen.

Med hensyn til realiteten gør Moritz gældende, at generaldirektøren for GD XVIII i modstrid med, hvad der er anført i præmis 31 til den appellerede dom, ikke blev hørt i forbindelse med den i vedtægtens artikel 29, stk. 2, anførte procedure, idet denne først indledtes den 30. april 1986, og at han ikke indskrænkede sig til for Det Rådgivende Udvalg at redegøre for de kvalifikationer, der krævedes til den stilling, der skulle besættes, men tillige fremsatte udtalelser om appellantens kompetence, indsats og adfærd (Kommissionens svarskrift for Retten, punkt 12). Retten har således set bort fra skriftlige og ubestridte anbringender fra parterne, hvilket Kommissionen erkender (svarskriftet, punkt 11).

For det tredje gør Moritz gældende, at Retten urigtigt har lagt til grund, at den af Det Rådgivende Udvalg fulgte procedure er forløbet lovligt, selv om den ikke er kontradiktorisk. Han hævder, at dette ikke kan være tilfældet, når der ikke er foretaget kontradiktorisk høring, fordi der manglede tre bedømmelser i hans personlige aktmappe, og Det Rådgivende Udvalg ikke var bekendt med grundene til denne udtalelse, hvorfor udvalget ikke kunne betragte generaldirektørens udtalelser som tilstrækkelige, idet denne ikke var beføjet til at foretage bedømmelser, og endelig idet generaldirektøren sandsynligvis havde fremsat udtalelser, der gik appellanten imod.

For det fjerde anfægter Moritz Rettens synspunkter ifølge præmis 31 i den appellerede dom, hvorefter han ikke skulle have ført noget bevis til støtte for sit anbringende om, at generaldirektøren kunne have fremsat ufordelagtige oplysninger om ham, der kunne have påvirket Det Rådgivende Udvalgs udtalelse.

Ifølge sagsøgeren fremgår det af dokumenterne i sagen, at Cioffi for Det Rådgivende Udvalg havde givet udtryk for sin opfattelse af Moritz' ansøgning. Denne opfattelse var tilsyneladende ufordelagtig for appellanten, og udvalget burde ikke under nogen omstændigheder have udelukket, at Cioffi kunne være modvilligt indstillet over for ham. Moritz gør endvidere gældende, at man ikke kan bebrejde ham, at han ikke nærmere redegjorde for sine anbringender, fordi Kommissionen nægter at fremlægge de bidrag, som kræves hertil.

For det femte indvender appellanten mod den appellerede dom, at Retten ikke har lagt vægt på følgende uregelmæssigheder ved den af Det Rådgivende Udvalg fulgte procedure:

— Det er ikke i referatet af udvalgets møde den 22. april 1986 omtalt, på hvilke punkter generaldirektøren er blevet hørt.

— Udvalgets udtalelse er utilstrækkelig, idet det ikke burde have indskrænket sig til blot at anføre, at Moritz ikke opfyldte »samtlige« de betingelser, der krævedes i meddelelsen om ledig stilling, hvilke krav det var umuligt at opfylde i praksis, men at udvalget burde have tilkendegivet, at Moritz opfyldte samtlige de krævede betingelser med undtagelse af én.

— Udvalget har ikke undersøgt Engel's kvalifikationer, hvilket er et brud på reglen om ligestilling af ansøgerne.

— Vedrørende appellantens ansættelsessamtale med kommissær Matutes efter den af den samlede Kommission trufne afgørelse om udnævnelsen understreger Moritz, at dette argument i modsætning til, hvad Kommissionen hævder, kan gøres gældende for Domstolen, så meget mere som de faktiske forhold forelå for Retten, som ikke har gengivet dem i sin dom. Han tilføjer, at et afslag på en ansøgning om udnævnelse til en meget høj stilling i modsætning til, hvad Kommissionen hævder, må betragtes som indeholdende et klagepunkt, og at en sådan foranstaltning derfor kun kan træffes, efter at hver enkelt ansøger er blevet hørt.

— I det hele taget har proceduren ensidigt været indrettet på at fremme Engel's ansøgning.

Ifølge appellanten er disse uregelmæssigheder tjenstlige fejl, som giver ret til erstatning.

For det sjette indvender Moritz mod den appellerede dom, at Retten i sin præmis 32 og 33 ikke tilstrækkeligt har taget hensyn til argumentationen vedrørende en skønsmæssig fejl begået af Kommissionen ved bedømmelsen af Engel's erhvervsmæssige kvalifikationer.

Ifølge appellanten påhviler det Retten og senere Domstolen at kontrollere, at de kvalifikationer, som besiddes af den ansøger, der udnævnes af ansættelsesmyndigheden, svarer til dem, der kræves ifølge meddelelsen om ledig stilling.

Moritz gør først og fremmest gældende, at Retten ikke udtrykkeligt har taget stilling til hans påstand om, at Kommissionen skulle fremlægge Engel's personlige aktmappe og ansøgning, der var de eneste dokumenter, som ville have gjort det muligt at få kendskab til de eksamensbeviser, han havde, samt hans stillingsmæssige placering i forskellige banker.

Moritz gør endvidere gældende, at Engel ikke havde nogen kvalifikationer inden for retsreglerne om finansiering og langfristede kreditter og alene opfyldte to af de otte betingelser vedrørende arbejdets beskaffenhed. Disse kvalifikationer var således åbenbart utilstrækkelige til at begrunde hans udnævnelse.

b) *Den tjenstlige fejl, som følger af tilsidesættelsen af bestemmelserne i vedtægtens artikel 27, sammenholdt med artikel 28 og artikel 1, litra i), i bilag III til vedtægten*

Appellanten har gjort gældende, at Retten, der har undladt at henvise til artikel 1, litra i), i bilag III til vedtægten, ikke i den foreliggende sag har begrundet fravigelsen af de i øvrigt klart udformede bestemmelser i vedtægtens artikel 27 og 28.

Ifølge Moritz skal betingelsen vedrørende statsborgerskab være opfyldt i ansættelsesøjeblikket (vedtægtens artikel 27) eller i udnævnelsesøjeblikket (vedtægtens artikel 28). Den kan ikke opfyldes efterfølgende. Den eneste undtagelse, der er fastsat [artikel 28, litra a), i vedtægten], skal fortolkes strengt.

Moritz gør gældende, at fravigelsen af betingelsen vedrørende statsborgerskab i strid med bestemmelserne i artikel 1, litra i), i bilag III til vedtægten ikke er blevet omtalt i det foreliggende tilfælde i meddelelsen om afholdelse af udvælgelsesprøve, idet Kommissionen efter sine egne udtalelser blot krævede, at Engel skulle erhverve statsborgerskab i en af medlemsstaterne, før han tiltrådte sin stilling. Ifølge appellanten kan Kommissionen ikke med rette påberåbe sig bestemmelserne i vedtægtens artikel 29, stk. 2, hvorved der ikke sker fravigelse af bestemmelserne i artikel 1, stk. 1, litra e), i bilag III, til støtte for, at den ikke var forpligtet til at omtale denne fravigelse ved indledningen af proceduren. Yderligere var Kommissionen, selv om man antog, at bestemmelserne i artikel 28, litra a), andet sætningsled, fandt anvendelse i det foreliggende tilfælde, ikke klart og i enkeltheder begrundet, hvorfor det i det foreliggende tilfælde var tvingende nødvendigt at se bort fra betingelsen vedrørende statsborgerskab.

Som følge heraf er udnævnelsen af Engel i strid med vedtægtens artikel 27 og 28 og derfor ulovlig.

c) *Den tjenstlige fejl som følge af tilsidesættelsen af omsorgs- og loyalitetspligten*

Moritz har gjort gældende, at det følger af det ovenfor anførte, at Kommissionen ved at undlade at foretage en objektiv bedømmelse af ansøgernes fortjenester har anvendt sin kompetence åbenbart fejlagtigt.

Ved ikke på nogen måde at tage hensyn til appellantens kvalifikationer og højere anciennitet, der skulle tages i betragtning (jf. dom af 24.3.1983, sag 298/81, Colussi mod Parlamentet, Sml. s. 1131, præmis 22) i modsætning til, hvad Retten har fundet i præmis 40 til den appellerede dom, har Kommissionen tilsidesat omsorgspligten.

d) *Påstanden om erstatning for økonomisk skade*

Moritz har gjort gældende, at han på grund af de af Kommissionen begåede tjenstlige fejl er berettiget til erstatning for den økonomiske skade, han har lidt, dvs. blive sat i samme situation, som han ville have været i (herunder med hensyn til pensionsrettigheder), dersom han var blevet udnævnt til direktør den 2. juli 1986.

Appellanten anfører, at han, dersom han får tilkendt en sådan erstatning, vil give afkald på yderligere erstatning for ikke-økonomisk skade.

e) *Påstanden om erstatning for ikke-økonomisk skade*

Moritz hævder for det første, at den omstændighed, at Retten i sin dom af 13. december (sag T-29/89, Moritz mod Kommissionen, Sml. II, s. 787) ligeledes i en sideløbende sag vedrørende den ikke-økonomiske skade, han har lidt på grund af den forsinkede udarbejdelse af bedømmelsen af ham, hvilken dom nu er blevet retskraftig, har påkendt nævnte spørgsmål, ikke er til hinder for, at Domstolen tager stilling til det inden for rammerne af denne sag, idet Retten selv har taget stilling til påstanden herom.

Moritz gør endvidere gældende, at en forsinket udarbejdelse af bedømmelsen ifølge både Domstolens og Rettens praksis (jf. bl.a. dom af 24.1.1991, sag T-63/89, Latham mod Kommissionen, Sml. II, s. 19) i sig selv er egnet til at skade den berørte tjenestemand, allerede fordi hans karriere kan blive berørt heraf. Efter appellantens opfattelse er det ubestridt, at Kommissionen har truffet fire afgørelser vedrørende hans karriere (Det Rådgivende Udvalgs afgørelse af 22.4.1986, den samlede Kommissions afgørelse af 30.4.1986, udvalgets afgørelse af 27.6.1986 og udnævnelsen af Engel den 2.7.1986), inden den forelagde ham et forslag til bedømmelse for perioden 1983-1985 den 31. juli 1986. Skaden var således forvoldt før datoen for den anfægtede afgørelse, nemlig den 2. juli 1986. Ifølge Moritz har Retten således urigtigt lagt vægt på de begivenheder, der er indtruffet efter denne dato.

Subsidiært gør Moritz gældende, at hans egen forsinkede besvarelse af forslaget, der kan forklares ved bedømmerens bortrejse på sommerferie og arbejdsbyrden efter hjemkomsten, kun udgjorde det halve af, hvad der var udvist af bedømmeren med hensyn til forslaget til bedømmelsen (otte måneder imod fire). I virkeligheden var forsinkelsen endda kortere, idet forslaget var blevet ændret efter den 31. juli 1986. Dette kan efter appellantens opfattelse alene begrunde en nedsættelse af erstatningen til det halve.

Retten har således underkendt Domstolens praksis ved i præmis 50 til den appellerede dom at finde, at den manglende eksistens af bedømmelserne åbenbart ikke har forvoldt appellanten nogen som helst ikke-økonomisk skade, uden tilstrækkelig at begrunde sin afgørelse på dette punkt.

Moritz anfører endelig, at hvis Domstolen tilkender ham erstatning for denne skade, bør beløbet fastsættes efter billighed.

f) *Sagens omkostninger*

Moritz har gjort gældende, at Retten, selv om Kommissionen blev frifundet, i overensstemmelse med sin praksis (dom af 24.1.1991, sag T-27/90, Latham mod Kommissionen, Sml. II, s. 35, præmis 52 og 53) burde have anvendt bestemmelserne i procesreglementets artikel 69, stk. 3, andet afsnit. Hans sagsanlæg var nemlig begrundet med urigtige udtalelser fra Kommissionen, som den i øvrigt selv berigtigede, vedrørende appellantens deltagelse i proceduren i medfør af vedtægtens artikel 29, stk. 2, og Kommissionens nægtelse af at yde erstatning for den af ham lidte ikke-økonomiske skade, i strid med ovennævnte dom af 6. februar 1986 i Castille-sagen.

2) *Kommissionen* har taget til efterretning, at Moritz' appel alene vedrører den del af dommen, der angår erstatning for den påståede skade.

Kommissionen bemærker, at appellen kun kan antages til påkendelse, dersom erstatningskravene støttes på en retlig fejl som forudset i artikel 168 A, stk. 1, første led, i EØF-traktaten, og artikel 51 i statutten for Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs Domstol.

a) *Erstatning for påstået økonomisk skade*

Kommissionen finder for det første, at Retten ikke har anvendt noget fejlagtigt kriterium for sin kontrol ved bedømmelsen af lovligheden af den anfægtede afgørelse. Kommissionen erindrer om, at ansættelsesmyndigheden i tjenestens interesse har en vidtgående skønsmæssig beføjelse med hensyn til udnævnelser, navnlig når det drejer sig om en højt placeret stilling, og at domsmyndigheden begrænser sig til at kontrollere, at ansættelsesmyndigheden har holdt sig inden for rimelige grænser under en lovlig procedure, og at den ikke har gjort brug af sine skønsmæssige beføjelser på åbenbart fejlagtig måde eller til andre formål end dem, hvortil den har fået overladt disse beføjelser (dom af 22.6.1989, sag 104/88, Brus mod Kommissionen, Sml. s. 1873). Kommissionen tilføjer, at appellanten ikke under sagen kan påberåbe sig bestemmelserne i vedtægtens artikel 91, stk. 1, andet led, der kun angår sager om økonomiske spørgsmål, hvoriblandt erstatningssager ikke er nævnt.

Kommissionen finder for det andet ikke, at appellanten kan gøre gældende, at Retten har bygget på urigtige oplysninger.

Kommissionen har principalt gjort gældende, at dette anbringende ikke kan tages under påkendelse af Domstolen. Ifølge Kommissionen lader ligheden mellem appellen inden for fællesskabsretten, der er begrænset til retsspørgsmål og har til formål at sikre en ensartet fortolkning af retsreglerne, og de revisions- eller kassationsprocedurer, der findes i medlemsstaterne, formode, at EØF-statutten for Domstolen og dennes procesreglement skal fortolkes på den måde, at Domstolen i almindelighed er bundet af de faktiske forhold, som er fundet bevist af Retten. Kommissionen tilføjer, at lovgivningen i medlemsstaterne kun indeholder begrænsede undtagelser fra den regel, at kassations- eller revisionsdomstole ikke efterprøver sagens faktiske omstændigheder (underkendelse af retsregler eller almindelige logiske principper og erfaringer inden for revisionsproceduren i

Forbundsrepublikken Tyskland og kontrol af de afgørende forhold, der er konstateret i fransk ret). I denne henseende gør Kommissionen over for appellanten gældende, at det ikke er muligt at overføre løsninger, der er antaget inden for rammerne af et domstolssystem, som undtagelsesvis alene omfatter to instanser og ikke tre (som f.eks. det tyske), idet fællesskabssystemet helt generelt kun har to dømmende instanser.

Subsidiært gør Kommissionen gældende, at selv om man antog, at de forhold, som er fastslået af Retten i Første Instans i præmis 30 og 31 i den appellerede dom, var fejlagtige, ville der dog ikke være tale om åbenbare fejl og navnlig ikke om indgreb i logikkens love, eftersom de i dommen fastslåede forhold ikke er indbyrdes modstridende. Kommissionen bemærker, at det er parternes argumenter, der sammenholdt med dommens præmisser giver udtryk for, at Cioffi desuden har udtalt sig om appellantens kvalifikationer for Det Rådgivende Udvalg. Kommissionen erkender dog, at man, da en fejl begået af Retten på dette punkt ikke skyldes parternes forhold, i visse henseender kan sidestille den med en åbenbar fejl. Kommissionen finder ikke, at der foreligger yderligere åbenbare fejl for så vidt angår udvalgets kendskab til, at Kommissionen benyttede vedtægtens artikel 29, stk. 2, eftersom det fremgår af den appellerede dom (præmis 4, 5 og 30), at udvalget havde kendskab til Kommissionens afgørelse på dette punkt og foretog en ny undersøgelse den 27. juni 1986. Endelig er konklusionen i præmis 31 i den appellerede dom ikke kritisabel, idet appellanten ikke kunne påberåbe sig nogen ret til at blive hørt af udvalget.

Kommissionen gør for det tredje gældende, at den indvending, at Retten ikke har taget stilling til kravet om fremlæggelse af Engel's personlige sagsakter og ansøgning, mangler retligt grundlag.

Ifølge Kommissionen følger det af artikel 21 i EØF-statutten for Domstolen og af procesreglementets artikel 45, stk. 1, og 3, der med de fornødne lempelser skal anvendes af Retten, at proceduren for denne er af inkvisitorisk karakter, og at Retten som følge heraf ikke er bundet af parternes krav med hensyn til oplysningsmidler. Det fremgår ligeledes af disse bestemmelser, at appellanten ikke kunne kræve adgang til sine medansøgeres personlige aktmapper og ansøgninger. Som følge heraf var Retten ikke forpligtet til hverken at tage stilling til nævnte krav eller nøjere begrunde sin forkastelse af dette.

Kommissionen gør for det fjerde gældende, at anbringendet om, at udnævnelsen af Engel var ulovlig, ej heller er retligt begrundet.

Ifølge Kommissionen fremgår det af præmis 29 til den appellerede dom, at Retten har udøvet en kontrol, som er i overensstemmelse med Domstolens praksis.

For så vidt angår indvendingen mod Engel's fortjenester finder Kommissionen, at Retten rigtigt har lagt til grund, at ansættelsesmyndigheden i betragtning af hans universitetsstudier, hans erhvervserfaringer i canadiske banker og beherskelse af fire fællesskabs-

sprog ikke har begået nogen åbenlys skønsmæssig fejl ved at udnævne ham til direktør for GD XVIII.

Kommissionen gør gældende, at appellanten ikke kan rejse indvendinger mod, at Retten ikke selv har taget stilling til Engel's og hans medansøgeres erhvervserfaringer og kvalifikationer, idet en sådan vurdering tilkommer ansættelsesmyndigheden og ikke er undergivet domstolskontrol.

For så vidt angår begrundelsen for udvalgets udtalelse gør Kommissionen gældende, at den procedure, som følges af et sådant udvalg, er af rent intern og forberedende karakter, og at udvalgets udtalelse derfor ikke behøver at begrundes, navnlig ikke over for ansøgere, der ikke udvælges (ovennævnte dom af 22.6.1989 i Brus-sagen, a fortiori).

For så vidt angår Matutes' høring af appellanten bemærker Kommissionen, at uanset om man antager, at Domstolen kan prøve dette punkt, selv om det ikke fremgår af fremstillingen af de forhold, som Retten har lagt til grund, pålægger hverken tjenestemandsvedtægten (artikel 45 foreskriver i modsætning til andre bestemmelser ingen pligt af denne art) eller Domstolens praksis, som kun foreskriver forudgående høring vedrørende foranstaltninger, der gør dybe indgreb i tjenestemandens interesser, som f.eks. afskedigelse (dom af 11.5.1978, sag 34/77, Oslizlok mod Kommissionen, Sml. s. 1099, præmis 31-35, af 30.6.1971, sag 19/70, Almini mod Kommissionen, Sml. 1971, s. 155, org. ref.: Rec. s. 623, præmis 8-11, jf. tillige dom af 19.4.1988, sag 319/85, Misset mod Rådet, Sml. s. 1861, præmis 7) Kommissionen nogen forpligtelse til at høre appellanten, før den træffer afgørelse om ansættelse.

For så vidt angår den manglende bedømmelse for perioden 1983-1985 hævder Kommissionen, at da Retten ikke har fundet, at de mindre ændringer, der blev foretaget i det oprindelige forslag, havde haft indflydelse på appellantens chancer for forfremmelse, er det med rette, at den ikke har taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt appellanten burde høres personligt af udvalget, idet det ufuldstændige indhold af appellantens sagsakter ifølge Domstolens praksis (dom af 10.6.1987, sag 7/86, Vincent mod Parlamentet, Sml. s. 2473) kun kan være af betydning, når dette forhold kan have afgørende indflydelse på forfremmelsesproceduren.

Kommissionen hævder for det femte, at udnævnelsen af Engel ikke strider mod vedtægtens artikel 27 og 28.

Kommissionen gør først og fremmest gældende, at da ansættelsesmyndigheden kan udnævne en person, der ikke er statsborger i en medlemsstat [vedtægtens artikel 28, litra a)], kan den så meget mere udnævne en person, som har erhvervet statsborgerskab i en medlemsstat, før han tiltræder sin stilling, således som Retten har fundet.

Kommissionen gør dernæst gældende, at Retten ved blot at fastslå, at Engel havde generhvervet sit tyske statsborgerskab, før han tiltrådte sin stilling, og at vedtægtens artikel 28 således var overholdt, har givet en tilstrækkelig begrundelse for sin afgørelse på dette punkt, idet den ikke var forpligtet til at nævne samtlige retligt relevante synspunkter.

Kommissionen gør for det sjette gældende, at den ikke har tilsidesat omsorgs- og loyalitetsforpligtelsen.

Efter Kommissionens opfattelse er alderen kun et blandt flere kriterier (dom af 17.1.1989, sag 293/87, Vainker mod Parlamentet, Sml. s. 23, præmis 16), og at det ikke i noget tilfælde har forrang for ansøgerens fortjenester (dom af 14.7.1983, sag 9/82, Øhrgaard og Delvaux mod Kommissionen, Sml. s. 2379). Kommissionen har således ikke overskredet sine beføjelser eller brugt disse til andre formål end dem, hvortil den har fået dem overladt, ved ikke at tage hensyn til appellantens alder i den af ham ønskede retning. Den tilføjer, at det derfor ikke tilkom Retten at efterprøve denne bedømmelse.

Kommissionen gør gældende, at den har begrænset sig til at benytte de beføjelser, den har i medfør af vedtægtens artikel 29, stk. 2, og at den ikke har tilsidesat omsorgspligten.

b) *Appellantens krav om erstatning for ikke-økonomisk skade*

Kommissionen finder principalt, at appellantens krav på dette punkt må afvises på grund af ovennævnte retskraftige dom, der blev afsagt af Retten den 13. december 1990 (sag T-29/89, Moritz mod Kommissionen), hvorved Kommissionen blev frifundet for appellantens krav om erstatning som følge af den forsinkede udarbejdelse af bedømmelsesrapporten for perioden 1983-1985.

Kommissionen gør subsidiært gældende, at appellantens anbringende mangler retligt grundlag. Ifølge Kommissionen er det velbegrundet, at Retten har forkastet dette anbringende. Appellantens fejl afskærer ham fra enhver form for erstatning, uden at der er grund til at tage stilling til, om fejlen er begået før eller efter den anfægtede afgørelse.

Kommissionen tilføjer, at der ikke er grund til at tage stilling til appellantens forklaringer for Retten til retfærdiggørelse af hans forsinkelser, idet disse forklaringer ikke kan gøre hans fejl mindre.

c) *Sagens omkostninger i første instans*

Kommissionen har gjort gældende, at den hverken ved sine ytringer i afgørelsen om at afvise appellantens klage, selv om de var urigtige, eller på anden måde har tilskyndet appellanten til at anlægge sag ved Retten. Den af appellanten anførte dom af 24. januar 1991, Latham mod Kommissionen, er uden betydning, idet den angår en tjenstlig fejl begået af Kommissionen.

F. Grévisse
Refererende dommer